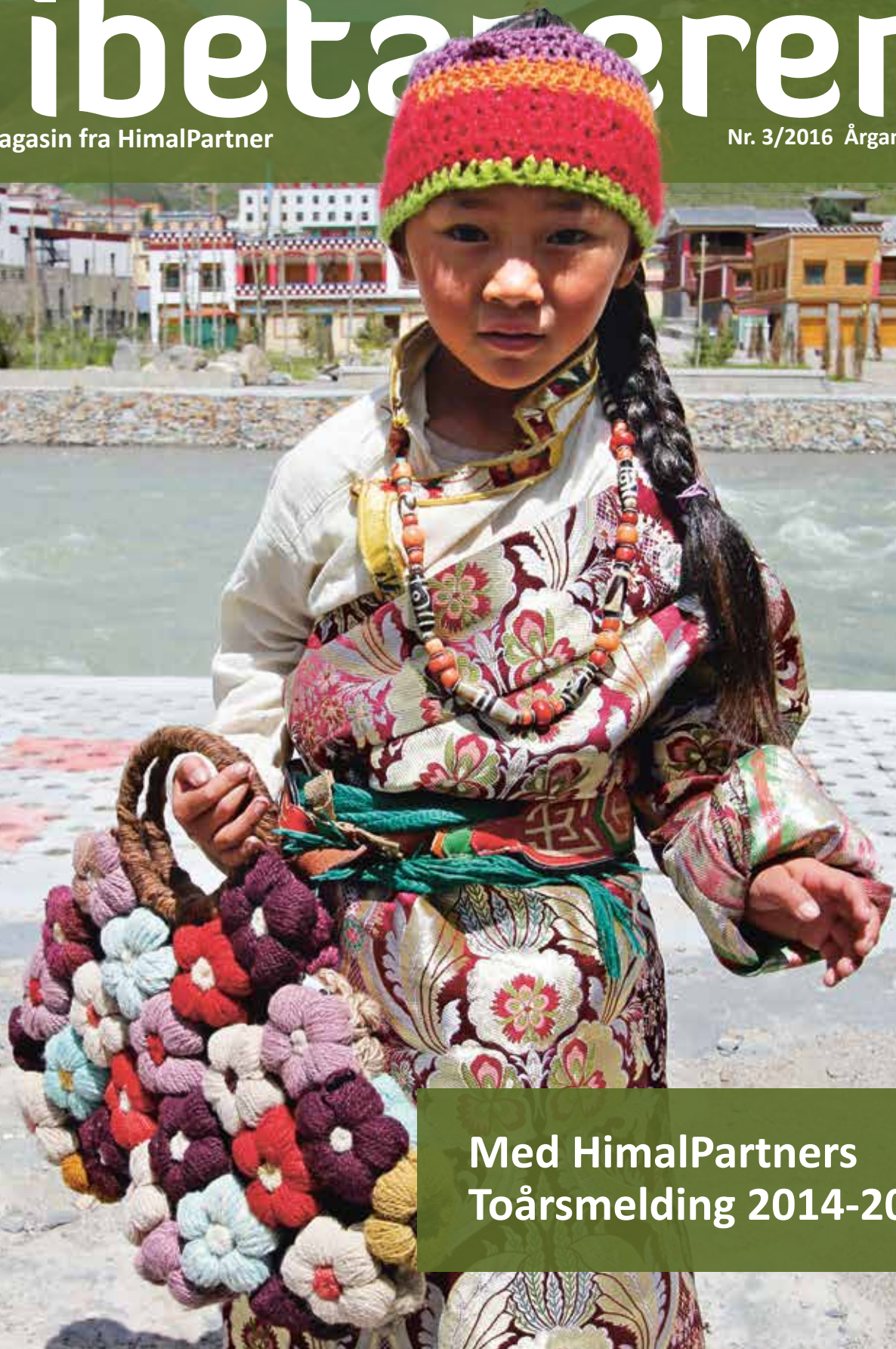

Tibetaren

Et magasin fra HimalPartner

Nr. 3/2016 Årgang 78

Med HimalPartners
Toårsmelding 2014-2015

HimalPartner
www.himalpartner.no

Velkommen til HimalPartners Sommerstevne med
landsmøte i Trondheim, 21.- 24. juli 2016

HimalPartner

TIBETANEREN NR 3 – 2016

HimalPartner (tidl. Tibetmisjonen), startet 19. november 1938, bygger på Bibelen og Den evangelisk lutherske bekjennelse. Formål: "Gjennom ord og tjeneste å bringe evangeliet til tibetanere, nepalere og andre folk i Himalaya-regionen." Utsendingene er engasjert i administrasjon, helsearbeid, undervisning, jordbruk, kraftutbygging, samt distrikts- og industriutvikling. "Himal" betyr fjell på nepali og sanskrit-relaterte språk.

HIMALPARTNER:

Postadresse:

Postboks 6646,
St. Olavs Plass, 0129 Oslo

Besøksadresse:

Linstowsgate 3, 0166 Oslo

Telefon: 22 76 90 10

E-post: post@himalpartner.no

www.himalpartner.no

Organisasjonsnummer: 952555103

Bankironummer: 3000 15 47107

HimalPartners Styre og Administrasjon:

Landsstyrets leder: Arne Kjell Raustøl

Administrasjon:

Heidi Westborg Steel, generalsekretær;
Terje Holmedahl, informasjonsleder;
Lene Birgitte Bjølverud-Rødningby,
økonomi- og administrasjonsleder; Silje
Gunnlaug Yun Eng, prosjektrådgiver;
Linda Ekerhovd, ungdomsarbeider og
administrasjonskonsulent (vikar); Peter
Grubyi, prosjektkoordinator, Thomas
Smørødal, prosjektrådgiver (deltid), Anne
Kippenes, prosjektmedarbeider (deltid)
og Ingunn Røse Høybråten (permisjon)

Utsendinger

Nepal: Eldrid Brekke og Solveig Abelson
Midtgarden

Kina: 4 utsendinger

Tibetaneren:

Ansvarlig redaktør: Terje Holmedahl

Opplag: 2.700

Abonnementspris: Gratis

Forsidefoto: Jim Lindquist

Grafisk design og trykk: Grøset

Redaksjonen avsluttet

2. mai 2016

LEDER

Terje Holmedahl,
Redaktør

På vent

«Gud står aldri på vent. Gud er alltid her og nå.» Dette var de siste ordene i Erland Grøtbergs andakt i Vårt Land den 26. april. Ett år tidligere opplevde jeg det som han skriver om i andakten.

«Noen ganger oppleves det som om livet står på vent. Noen ganger stopper livet helt opp. Vi rammes av krise, overmannes av sorg eller lammes av sjokk.» Grøtberg antyder at en naturlig reaksjon når krisen rammer, er å forsvinne inn i sin egen tidløse boble for å bearbeide det hele.

Jeg vil aldri glemme 25. og 26. april i 2015. Vi visste at et stort jordskjelv kunne ramme Nepal når som helst, men da det kom, var det helt grusomt. Den lørdagen og søndagen var det full aktivitet på HimalPartners kontor for å få satt i gang innsamlinger, kontakte utsendinger og partnere, svare på henvendelser fra folk som var bekymret og fra massemedia. Den «tidløse boblen» var et fristende, men ikke aktuelt alternativ.

For dem som sto midt i det var det mye verre. De hadde stått opp en lørdag morgen. Mange var i basaren, andre i kirken da katastrofen rammet. Plutselig var alle i Nepal omgitt av smerte og nød, uavhengig av sosial status og hudfarge. Alle hadde sine

egne traumer og etterskjelvene bare fortsatte. Noen gikk inn i sin boble uten å ha noe valg, mens mange, mange fortsatte å hjelpe og lindre nød, de første dagene og mange dager og uker framover.

Norske medier løftet ubehjelpelig fram norske redningshunder og hjelpemannskaper som hadde snudd på hælen for å komme til hjelp. Men de virkelige heltene i Nepal var og er folket selv. Alle som hadde mulighet hjalp til. Lokalsamfunn mobiliserte. Kirkene mobiliserte. Ungdomsgrupper mobiliserte. Samtidig sto deres egne liv på vent. Snart kunne en midt i det fortvilte merke snev av håp og drøm om normalitet. På murveggene sto det skrevet #WeWillRaiseAgain.

Ett år etter sitter jeg trygt i Oslo, langt vekk fra etterskjelvene og bølgeblikkskurene. Livet stoppet opp og sto på vent noen dager og uker for et år siden. Når livet plutselig blir satt «på vent», oppleves Gud sjelden nær, skriver andaktsskribenten. Men da er det kanskje vi, og ikke Gud som er fraværende. Gud står aldri på vent. Gud er alltid her og nå.

Terje Holmedahl
redaktør

VI TAKKER OG BER FOR...

- Sommerstevnet med landsmøte på Rødde folkehøgskole i Trondheim, for forhandlingene på landsmøtet og valg av nytt styre.
- Situasjonen i Nepal. Det er fortsatt svært mye ugjort gjenoppbyggingsarbeid og folk har liten tillit til myndighetene. Be at folk må få nytt mot og nytt håp.
- Utsendingene som avslutter sin tjeneste; de som har kommet hjem og de som er i en avslutningsfase: familien Kippenes, Åshild og Jim Lindquist, Mirjam Bergh, Eldrid Brekke, Erna og Rolf Erling Suhr.
- Solveig Midtgarden som skal bli ny landkoordinator for Nepal, for ektemannen Tor Bendik og for familien deres i Norge.
- Rekruttering av nye utsendinger for HimalPartner.
- For Malati og arbeidet til Educational Horizon Nepal for å gi barn en bedre skolehverdag.
- For Joel Hafvenstein, som blir ny UMN-direktør og familien hans, Fiona, Caleb og Issac.
- Næringslivsprosjektene i tibetanske områder i Kina, at det må skapes gode og varige arbeidsplasser, økoturisme og et bedre innklima for folk.

Kjære lesar

Nepal har stort potensial

Kvart år sidan 2009 har eg reist til Nepal. Det er store kontrastar mellom livet folk i grisgrente strok lever, i til dømes i Khotang og Sankhuwasabha og levevilkåra for dei som bur i byar og tettbygde strok som på slettelandet Terai eller i Katmandudalen. Mange menneskje er utan kjørbart vegsamband og omlag ein fjerdepart av innbyggjarane i Nepal har framleis ikkje tilgang på elektrisitet.

Å få elektrisitet, om ikkje meir enn til 3-4 ljospærer i ein heim, gjer ein stor skilnad i forhold til å berre ha oljelampe, stearinljøs eller ei lommelykt til å hjelpa seg med når det vert mørkt i sjutida om kvelden.

Som bygningsingeniør, med lang erfaring frå vasskraftbransjen, er eg oppteken av at det enorme potensialet landet har til å skaffa seg energi, vert utnytta. Om me ser tilbake på historia i vårt eige land, ser me at utviklinga frå eit bondesamfunn til ein vel- fungerande industrinasjon heng tett saman med utnytting av energi, - vasskraft og olje.

Det er viktig at Nepal har ein lokal industri som kan ta del i kraftutbygginga som vil skje i åra framover. Skal dei lukkast med det, treng dei arbeidskraft med god kompetanse. Då må også grunnskuleutdanninga halda mål, - noko den mange stader ikkje gjer. HimalPartner si støtte til prosjekt som gir

lærarar pedagogisk utdanning, opplæring av fagarbeidarar og stimulering til entreprenørskap er derfor viktig.

Det er viktig at vasskrafta vert nytta til å skapa arbeidsplassar i eige land. Mange produkt som i dag vert importert frå India og Kina kunne blitt produsert i Nepal om ein hadde tilgang på meir energi og betre yrkesutdanning.

Å produsera varer til innanlands forbruk er bra, men det er også nødvendig å produsera varer for eksport. Ved å eksponera produkta sine på verdsmarknaden vil dei få tilbakemelding om kvaliteten held mål, og stimulera til auka innsats for heile tida å bli betre.

Tor Inge Havrevoll
Landsstyremedlem

"Det er viktig at vasskrafta vert nytta til å skapa arbeidsplassar i eige land."

INNHOLD

NEPAL

- 11 | Ny UMN-direktør kommer «hjem»
- 12 | Ho har ein draum

TIBET/KINA

- 9 | Hjelp til selvhjelp for nomadene
- 10 | Trenger mer kunnskap

NORGE

- 5 | Landsmøtet – valget
- 6 | Kandidatene til styrevalget
- 8 | Innkalling til Landsmøtet 2016
- 16 | Sommerstevnet i Trondheim

FORSKJELLIG

- 2 | Leder
- 3 | Kjære lesar
- 4 | Generalsekretæren har ordet
- 15 | Til ettertanke
- 15 | Livslyrikk

STABEN PÅ KONTORET

Thomas Smørdal er blitt ansatt i et årsvikariat som Økonomi- og administrasjonsleder. Som nevnt i forrige Tibetaneren jobber han allerede i en prosjektstilling på deltid hos oss. Thomas begynte i full stilling fra 1. mai for å hjelpe til med forskjellige prosjektrelaterte oppgaver i tiden fram til Lene Bjølverud-Rødningsby går ut i permisjon, 1. august.

Anne Kippenes, som nettopp er kommet hjem fra Nepal, vil også jobbe på kontoret i en periode, som prosjektmedarbeider på deltid.

Det er flott å få nye medarbeidere. Det at begge har erfaring fra arbeidet i våre samarbeidsland er en bonus og en ekstra ressurs.

Generalsekretæren
har ordet:

Nyskapende – i Jesu navn

Tre av HimalPartners fem verdier er nær, nyskapende og nøktern. Den midterste legger vi nok litt forskjellig innhold i. Noen synes det er et skummelt ord som kan fjerne oss fra tradisjonen og kjernen, inkludert kjernen i Bibelen. Andre omfavner begrepet i begeistring og vil hoppe på alle gode ideer som kommer opp. Vi må se verdien nyskapende i lys av vår historie og vår identitet – og ikke minst i sammenheng med de to andre verdiene. Da gir de dybde og tro på at Gud virker gjennom oss. Dersom vi lever ut disse tre verdiene mellom oss, – i Jesu navn, blir det faktum at vi tolker dem litt forskjellig, en måte å holde en rettere kurs på.

«**Nær**», fordi vi, som gjester i Nepal og Kina over tid, har fått bli kjent med land og folk og har tilgang til det som egentlig rører seg. Vi er nær grasrota, men vi er også nær viktige beslutningstakere og endringsagenter. Men viktigst for hele vårt oppdrag er nærheten til Gud, hans ord og vei med våre liv.

«**Nyskapende**» - ikke for å være «kule» og «inn i tiden», men fordi vår nærhet til folk og land – og en nærhet til Gud - gir oss andre perspektiv på menneskenes utfordringer og

muligheter. Vår historie har vist det; jordmortjenesten som ble tatt ut fra sykehuset til der folk bodde, vannkraft ble til misjon, funksjonshemmede og sårbare kvinner fikk nødvendige tilbud, økologer og entreprenører fant sammen i økoturisme, nepalikirken kunne møte et skrikende behov for opplæring i sjelesorg. I dag lar vi oss utfordre av mental helse og næringsutvikling.

«**Nøktern**» - det kan handle om penger, men handler kanskje mer om en ydmyk holdning. Ikke påtatt. Ingen jantelov, men med Jesus som eksempel. Vi tror på stor effekt av begrensede midler. Vi stimulerer til frivillighet og dugnadsinnsats, fordi det der ligger uante ressurser.

Det er ofte fristende å vise hvor «gode» vi er. Og vi får ofte gode tilbakemeldinger, men våre verdier er som stabbesteiner. Også «nyskapende» er en stabbestein, ikke et fargerikt utstillingsvindu. Vi vil gå i takt med dem som faktisk gjør jobben, våre samarbeidspartnere. Vi vil at de skal få ære når vi lykkes og ha fokus på å ikke å gjøre dem avhengig av oss.

Heidi Westborg Steel
Generalsekretær

LANDSMØTET:
Kandidat til styreleder Arne Kjell Raustøl

Arne Kjell Raustøl – 69 år, bosatt i Askim
Gift med Ingvild, fire barn, 5 barnebarn
Pensjonist. Arbeidet 10 år i Bangladesh
for Santalmisjonen og 27 år i Digni
Vært styreleder i HimalPartner i to år.

Hydrolog med misjon som hovedengasjement

– *Hvorfor er du engasjert i HimalPartner?*

– Misjon har vært hovedengasjementet mitt. Da jeg ble spurt om å stille til valg for to år siden, var det en viktig videreføring av det jeg hadde drevet med tidligere. HimalPartner engasjerer meg også på grunn av måten de arbeider på. Det viktigste elementet er å skape tillit til lokalt baserte organisasjoner med vekt på et likeverdig samarbeid. HimalPartner har også mye kreativitet og står i bresjen for viktige satsingsområder som mental helse og næringsutvikling. Alt dette gjøres med en kristen omsorg og kjærlighet.

– *Hva tenker du er den viktigste utfordring og/eller mulighet for HimalPartner i tiden framover?*

– Jeg har opplevd oppgaven som styreleder utfordrende. Selv om jeg trodde på forhånd at jeg kjente godt til organisasjonen, viste det seg at det var mye å sette seg inn i. HimalPartner har en lang historie, preget av mye kreativitet og omfattende innsats både fra utsendinger og støttespillere. Dette mener jeg er organisasjonenes styrke og håper at dette engasjementet fortsetter og at nye lar seg engasjere både til inn-

sats ute og i misjonsarbeidet hjemme. Det er i dette dobbeltsidige engasjementet misjonsarbeidet vil vokse.

– Det tar lang tid å bygge opp et slikt tillitsforhold som lå til grunn for det gode samspillet mellom HimalPartner og samarbeidsorganisasjonene etter jordskjelvet i april 2015. Det viktigste vi kan gjøre er å bygge videre på forholdet til våre lokale partnere både i Kina og Nepal. Dette tillitsforholdet er i noen grad avhengig av at vi har norsk personell til stede, og at organisasjonene ute får komme hit og få kjennskap til hvordan vi arbeider.

– HimalPartner er også avhengig av et engasjert nettverk i Norge. Framover blir det viktig å holde visjonen og målsettingen levende. Det er først når vi engasjeres av det langsiktige målet og av misjonens oppdrag at vi sammen med medarbeiderne ute får bli redskaper som skaper endringer. Det å være en liten organisasjon gir oss større muligheter til å målrette vår innsats bedre. I dette arbeidet er det viktig at vi lar forholdet vårt til Jesus fornye misjonsengasjementet daglig.

LANDSMØTET 2016:

Valgkomiteens innstilling

Valgkomiteen har gitt sin innstilling til Landsmøtet, 21. juli 2016.

Disse sitter over og er ikke på valg:

Marianne Riise Bergsaker
Veronika Gundersen
Tor Inge Havrevoll

Følgende kandidater stiller til valg:

Styreleder:

Arne Kjell Raustøl (gjenvalg)

Styrekandidater:

Mathias Bertram
Reidun Haugen Dalseth
Tone Skarpaas
Martin Vestøl (gjenvalg)
Jan Ove Erstad (kun varamedlem)
Andreas Stokseth (kun varamedlem)

TIBETANEREN RETTER:

I forrige nr skrev vi at koret i Ratna Park 1. påskedag er et resultat av Himalaya Møres korskurs. Det er ikke riktig. Et sangkor fra Gyaneshwar-menigheten har stilt opp med et fantastisk kor under påskefeiringen helt fra begynnelsen av 90-tallet, kanskje før. Vi beklager feilen. Æres den som æres bør!

Styrekandidatene til årets Landsmøte

MATHIAS BERTRAM:

Oslo, 33 år.
Gift med kolombianske Kelly Rosana. Siviløkonom og «kinamann». Jobber som kredittrådgiver, energi i Cultura bank. Sitter i økonomiutvalget.

1) Jeg jobbet som økonomileder i HimalPartner i 3,5 år. Etter at jeg sluttet i 2014, ble jeg invitert inn i økonomiutvalget.

HimalPartner har et holistisk syn på misjonsoppdraget for himalayafolket. Jeg liker godt måten organisasjonen tenker og lever ut den kristne tro. Fremoverlent og samtidig nøysom.

2) På kinesisk er mulighet en del av tegnet for utfordring! Vi utfordres av truslene om kutt i bistandsbudsjettene. Samtidig må vi sørge for å ha appell til unge voksne. La oss fortsette å banke på dørene til Tibet, - så skal det lukkes opp!

REIDUN HAUGEN DALSETH:

Herand i Hardanger, 61 år
Gift med Gunnar Dalseth
Har vore HimalPartner sin utsending i Kina-arbeidet frå 1989 til 2014
Arbeider som sykepleier i eit

bufelleskap. Varaordfører i Jondal kommune.

1) Misjon har vore ein viktig del av mitt liv, og engasjementet for folka i Himalaya lever framleis.

2) HimalPartner har alltid arbeid i partnerskap med andre, men vi har også hatt egne utsendingar, som har vore viktige både gjennom det dei har arbeidd med, det dei har formidla personleg, og for kontakten heimover. Utfordringa framover er at vi må finna ut av korleis vi kan fungera best mulig når vi har få eller ingen egne utsendingar, og meir av arbeidet og ansvaret må takast vare på frå Norge. Mulighetane ligg i godt samarbeid med lokale partnarar som kjenner forholda og som vil bidra til positiv utvikling. Dei kan også vera reidskap for Guds kjærleik og vi kan vera med å formidla ressursar som dei treng for samfunnsbygging og hjelp til enkeltpersonar. Erfaringsutveksling og formidling av fagkunnskap kan engasjera fleire frivillige om vi klarar å leggja til rette for dette på ein god måte.

JAN OVE ERSTAD:

Våle i Vestfold, 54 år. (Bare varamannskandidat)
Gift med Eldbjørg Holm Erstad - tre barn.
Har hovedfag i Informatikk. Arbeider med utvikling innan medisinsk ultralyd hos GE Vingmed Ultrasound i Horten. Tidl. Alcatel.

1) Mitt engasjement for Nepal skuldast nok mykje at eg har vorte kjend med menneske som har levd i Nepal og som på ein levande måte har skildra folk og land og arbeidet dei var ein del av. Særleg inspirerande har det vore å høyre om kyrkjevekst og entusiasmen hos dei kristne i Nepal. Eg er med i HimalPartnerforening i Våle og kona mi budde i Nepal som barn.

2) Eg trur det er viktig å ha nordmenn i Nepal og Tibet. Både for å ha nokon ein lettare kan kjenne seg att i og fordi morsmålsforteljingar er lettare tilgjengeleg for mange. Det vil vere ei viktig utfordring for HimalPartner å leggje til rette for dette, slik eg ser det.

For å bli litt bedre kjent med kandidatene til landsstyret har vi bedt dem å svare på to spørsmål:

- 1) *Hvorfor er du engasjert i HimalPartner?*
- 2) *Hva tenker du er den viktigste utfordring og mulighet for HimalPartner i tiden framover?*

STONE SKARPAAS:

Søgne, 69 år.
Gift med Einar.
4 barn og 9 barnebarn
Pensjonert
lege (medisinsk mikrobiolog)

1) Jeg har vært engasjert i Tibetmisjonen/HimalPartner siden 1975 etter å vært med på et stevne som søstrene til Ingeborg Skjervheim arrangerte på fjellet i Ål. Jeg satt i styret på -80 tallet og deltok i demontering av turbiner til Andikholaprojektet på Lillehammer, noe som engasjerte sterkt. Har besøkt Nepal to ganger og var med å starte Søgne Nepalgruppe i 2015. HimalPartner er en organisasjon som gir praktisk hjelp til et folk som virkelig trenger det samtidig som evangeliet forkynnes. Det er en liten organisasjon hvor man kan føle seg hjemme.

2) Det viktigste fremover må vel være å bidra til å gjenoppbygge Nepal - både når det gjelder boliger, skoler mm og folks mentale tilstand. Samtidig er det godt å kunne bringe det glade budskap om Guds kjærlighet og den friheten den gir.

ANDREAS STOKSETH:

Oslo, 53 år.
(Bare varammanskandidat)
Gift med Elin.
3 sønner.
Utdanning fra NMBU (Ås) og BI.
Har arbeidet for FN og har erfaring fra Nepal og noen afrikanske land,

samt Nærings- og fiskeridepartementet. Nå: ansatt i Norad, seksjon for næringsutvikling.

1) Jeg synes HimalPartner gjør en viktig jobb i Nepal. Har vært vararepresentant i styret de siste to årene og tror at min fagbakgrunn og erfaringer fortsatt kan være til nytte i styret.

2) HimalPartner har et godt omdømme både ute og hjemme, og klarer å tiltrekke til seg dedikerte og kompetente medarbeidere og støttespillere. Jeg tror mulighetene for HimalPartner er knyttet til i hvilken grad organisasjonen klarer å være lojal mot sitt eget formål, og hvor godt man klarer å forvalte gnist, engasjement og dugnadsånden blant dem som utgjør HimalPartner.

MARTIN VESTØL:

Drammen, 43 år.
Gift med Unni.
8 barn.
Økonom med utdanning innen finans, marked og endringsledelse.
Jobber som Program Manager i Basefarm Group.
Var økonomi- og

administrasjonsleder i Tibetmisjonen fra 2002 til 2005. Nestleder i styret inneværende periode. Leder av Økonomiutvalget.

1) Jeg er fasinert av Tibet og Nepal med sine mange folkeslag, historie og storslåtte natur. Ønsker å bidra i det viktige arbeidet HimalPartner står i der vitnesbyrdet om Jesus bringes frem gjennom et jordnært og praktisk arbeid og hjelp til selvhjelp.

2) Å fortsatt skape resultater til tross for økonomiske utfordringer og store endringer ute. Vi må finne ut hvordan vi kan nyttiggjøre HimalPartners tradisjon, verdier og kunnskap i et arbeid med færre egne langtidsutsendinger.

HimalPartner

Til alle medlemmene i HimalPartner

Innkalling til HimalPartners Landsmøte 2016

Oslo, 04.05.2016

I samsvar med HimalPartners grunnregler har Styret gleden av å innkalle til Landsmøte i Trondheim 2016. Landsmøtet blir avviklet den 21. juli på Rødde Folkehøgskole, Åsvegen 568, 7224 Melhus. Landsmøtet konstitueres kl. 12.45.

Saksliste:

Sak 1: Landsmøtet konstitueres - Valg av ordstyrer, referenter og underskrivere av protokoll.

Sak 2: Godkjenning av innkalling og saksliste

Sak 3: HimalPartners Toårsmelding

Toårsmelding 2014 - 2015

Årsregnskap og årsberetning for 2014 og 2015

Sak 4: Orientering om Landsstyrets handlingsplan og budsjett 2016 – 2017

Sak 5: Endring av vedtektene

Sak 6: Valg – Landsstyret, valgkomité og revisor

Toårsmelding med årsregnskap og årsberetning følger vedlagt. Det samme gjør valgkomiteens innstilling. I henhold til Grunnreglene vil øvrige sakspapirer bli sendt direkte til medlemmene senest to uker før Landsmøtet konstitueres.

Arne Kjell Raustøl
Styreleder

Heidi Westborg Steel
Generalsekretær

HimalPartner

Postboks 6646,
St Olavs plass, 0129 Oslo

Besøksadresse:
Linstowgate 3
0166 Oslo

Telefon: 22 76 90 10
E-post: post@himalpartner.no
Web: www.himalpartner.no

Org. nr. **952 55 5103**
Konto: **3000 15 47107**

Hjelp til selvhjelp

I 2012 møtte Tsultrim Dargye Mangxie, en kvinne fra det sørlige Kina. De to hadde sammenfallende visjoner; «hvordan kan vi bidra til at flere tibetanere kan hjelpe seg selv?»

TEKST: RANDAL FRIVOLD OG TERJE HOLMEDAHL FOTOS: JIM LINDQUIST

Tsultrim Dargye er lege, med utdanning i tibetansk legepraksis fra Yushu på den tibetanske høysletta i Kina. Han jobbet i vestlige organisasjoner, men opplevde livssituasjonen til sine landsmenn som en utfordring. Han ville gjøre noe for å gi de nomadiske jordbruksfolkene på høysletta en framtid. Tsultrim og organisasjonen han leder, Kunpen Vocational Training Center (KVTC), arbeider for å gi folk en yrkesrettet opplæring innenfor håndverk, mekaniske og tekniske fag og innenfor turisme. Kinesiske myndigheter har gjort økoturisme til satsingsområde på den tibetanske høysletta.

«Kan tibetanerne hjelpe seg selv?»

I juli 2012 møtte han Mangxie, en kvinne fra det sørlige Kina som drev et ungdomsherberge for tibetansk ungdom i Qinghai. De hadde samme visjon; «hvordan kan vi bidra til at flere tibetanere kan hjelpe seg selv?»

Mangxie hadde lært seg hekling som ung. I 2003 flyttet hun opp på høysletta og bodde i et telt av svart yak-ull. Første gang hun så en eldre tibetansk kvinne spinne tråd av yakull med en hånd-ten, forsto hun

at tibetansk håndverkstradisjon var det hun skulle bruke livet sitt på.

«Cyak Handicraft»

Det første heklekurset ble holdt i Qinghai i august 2014. Et par måneder senere hadde de to gründerne etablert en kulturbedrift med hensikt å gi flere tibetanske kvinner et bedre livsgrunnlag og utvikling av entreprenørskap. En annen hensikt var å ta vare på og videreføre den tibetanske kulturen. Samtidig fikk de registrert varemerket «Cyak Handicraft», for håndverksprodukter fra den tibetanske høysletta. Nå lages det både vevde, strikkede og hekla produkter av yak-ull, som markedsføres mange steder i Kina under varemerket «Cyak Handicraft».

Myndighetene har snudd

De fleste nomadene bor i sine vinterhus på høysletta og flytter rundt i telt om sommeren. Noen flytter til byen, men de fleste ønsker å opprettholde dette tradisjonelle livet.

Myndighetene startet i 2006 å forsøke å få flyttet nomadene til byene, men dette var ingen stor suksess. De innså at det å ta

nomadene med sine kvegflokker vekk fra den tibetanske høysletta skapte økologiske problemer de ikke hadde forutsett. Derfor er nå offisiell politikk at nomadene oppfordres til å bli på høysletta og fortsette sitt tradisjonsrike liv.

Husdyrhold er hovedinntektskilden for nomadene, men både yak og sau selges for billig. Det er mellommennene som gjør store penger, ikke nomadene, som jo eier ressursene.

Utnytte ressursene

Tsultrim Dargye er opptatt av at folk må se de ressursene de har og forsøke å utnytte disse. Den som holder yak, dette store kveget i Himalaya, får melk, ost og «yaksnitt» i rikt monn. De må se hvordan det de har kan bli fraktet til markedet og omsatt.

- For eksempel i Sichuan, - et tibetansk område i Kina, er en venn av meg opptatt med å hjelpe nomadene, sier Tsultrim. Han får solgt yak-melken til Beijing, der det lages organisk yak-yoghurt, som selges i små bokser for 30 kroner. Bonden får 15 kroner for en halv liter. Her kombineres det å skape en god inntekt med å promotere et typisk tibetansk produkt.

Solveig Frivold sammen med mannen Randal.

MENTAL HELSE I KINA: Trenger mer kunnskap

Det er stort behov for økt kunnskap blant folk. Relasjoner mellom par og mellom foreldre og barn fungerer dårlig fordi det er en generell mangel på kunnskap om følelser, reaksjoner og relasjoner.

TEKST: TERJE HOLMEDAHL ILLUSTRASJONSFOTO: TERJE HOLMEDAHL

Som masterstudent har Solveig Frivold foretatt et studium om mental helse blant kinesere og tibetanere i det vestlige Kina. Denne kartleggingen er en del av et forprosjekt for HimalPartner med sikte på videre arbeid innenfor denne sektoren i Kina.

Angst og depresjon er utbredt og det blir påpekt at selvmordsraten er på vei oppover. Hovedårsaken til selvmord blant unge mennesker i en by som Xining var problemer i familien, ikke akademisk stress, som noen har trodd. Barneoppdragelse og tenåringsskonflikter er typiske stressfaktorer. Familiiekulturen i Kina skaper i praksis følelsesmessig avstand mellom foreldre og deres barn. Derfor vokser mange opp med mentale sår og savner følelsen av å være elsket.

Manglende åpenhet

Mangel på åpenhet om følelser og om mentale problemer er en annen utfordring. Det å holde på fasaden og ikke miste masken er viktig for kinesere og de har generelt lite erfaring fra å snakke om konflikter og følelser. Barn skal ikke gråte og får ikke "lov" å ha negative følelser. Resultatet av en slik kultur er at folk ender opp med et undertrykt og lukket følelsesliv. De vet ikke hvordan de identifiserer følelser, heller ikke hvordan de snakker om dem.

Rapporten peker på at foreldre ofte er svært autoritære og at det er kulturelt akseptabelt å slå barn. På den annen side er besteforeldre kjent for å være svært ettergivende med sine barnebarn. Fysisk kjærlighet blir ikke vist verken ute eller hjemme, heller ikke mellom ektefeller eller mellom foreldre og barn. Straff er mer utbredt i barneoppdragelsen enn affeksjon og uttrykk for kjærlighet.

Mistillit

Generelt er det mye mistillit i den kinesiske kulturen. En av informantene sa at mange kinesere lengter etter noen å stole på så de kan dele sin historie. De frykter at hvis de deler sine vanskeligheter

med noen, vil det "sirkulere" i samfunnet. Utlendinger er utenforstående. Mange kinesere vil oppleve det tryggere å snakke med en utlending enn sine egne.

Ett trekk i undersøkelsen som er interessant, er at tibetanere i Qinghai-provinsen har noe mer tillit til hverandre. Tibetanske familier står hverandre nærmere og er også mer hengivne enn kineserne. Tibetanere ser også ut til å takle motgang bedre enn kineserne. På den annen side sliter tibetanerne vanligvis mer med skyldfølelse enn kineserne. Det kan ha sammenheng med deres buddhistiske verdensbilde og perfektjon som idealet.

Noe KAN gjøres

"Pakkeprogrammer" er populært i Kina. Derfor er foreldreveiledningsprogrammet International Child Development Program (ICDP) et effektivt verktøy til å møte de psykiske behovene til barn og deres familier. For det andre er kineserne opptatt av utdanning og læring. Program og tiltak som fremmer kunnskap om mental helse på kreativt vis kan fungere godt. Flere deltakere nevnte at teori er en ting, men praktisk anvendelse av det man lærer er vanskeligere. Solveig nevner eksempler som kan være til hjelp; interaktivitet, rollespill, visuelle hjelpemidler og, ikke minst bruk av eksempler.

En psykologiprofessor sa at verken hennes elever eller klienter har noen erfaring eller ord for å snakke om emosjonelle problemer. Først etter at professoren har brukt seg selv som eksempel kan de få en idé om hva dette dreier seg om. Likevel har psykologistudentene ved Qinghai Normal University gjort store fremskritt etter mye observasjon og praksis.

Media ble også nevnt som et kulturelt hensiktsmessig verktøy å bruke for psyko-utdanning. Kinesere er opptatt av teknologi, så pedagogiske programmer, annonser og apps vil kunne øke folks bevissthet rundt mental helse.

Ny direktør kommer «hjem»

Joel Hafvenstein er ansatt som ny direktør for United Mission to Nepal (UMN) etter Mark Galpin. Joel hadde mye av sin barndom i Nepal og går med forventning og stor ydmykhet til oppgaven. Han har stor kjærlighet til Nepal og det nepalske folk.

TEKST: ELISHA SHRESTHA / TERJE HOLMEDAHL FOTO: UMN

Den nye direktøren har mye erfaring fra internasjonalt utviklingsarbeid, hovedsakelig i Afghanistan, der han jobbet fra 2003 til 2010. To av årene der var han programdirektør for den kristne britiske organisasjonen Tear Fund i Afghanistan.

Etter hjemkomsten til Storbritannia i 2010 gikk han inn i en oppgave i Tear Fund som global rådgiver på katastrofer. Senere hadde han et overordnet ansvar for Tear Fund sitt arbeid i Midtøsten, Sentral-Asia og Latin-Amerika. Joel tror disse erfaringene vil komme godt med i UMN.

Kommer «hjem»

Det å flytte tilbake til Nepal, hvor han vokste opp, føles på mange måter som å komme «hjem», - både for han og kona, Fiona. Hun er født i Nepal og har levd mange barneår der.

- Min far var sivilingeniør og arbeidet med Andhikhola-prosjektet, et prosjekt unnfanget av HimalPartners Odd Hoftun. Mine svigerforeldre var involvert i prosjektet fra UMN-kontoret i Katmandu.

Ti år senere dro begge familiene fra landet. Joel og Fiona møttes igjen og giftet seg i London i 2006. Nå har de to sønner, Caleb (4) og Isaac (2).

Eventyr

Joel minnes tiden på landsbygda i Nepal med stor glede.

- Jeg hadde mye frihet og kunne løpe rundt i fjellene, bade i elvene og utforske kildene til bekkene som rant i liene. Min barndom

var full av eventyr. For ikke lenge siden besøkte jeg landsbyen der jeg vokste opp og badet i elven igjen med min fire år gamle sønn, svigerfar og noen naboer fra barndommen!

Selv med den bakgrunnen og mange forventninger er det ikke bare lett å bryte opp med en hel familie og flytte til et annet kontinent.

- Det tar tid å etablere seg i et nytt liv, sier han. Denne første tiden utforsker guttene lokale godsaker, valpen de har fått og fascineres av de kraftige tordenbygene.

UMN sin arv

Joel inspireres av UMN sin flotte arv i Nepal, men også av det arbeidet som blir gjort i dag.

- Den ti år lange borgerkrigen i Nepal synliggjorde og forverret mange underliggende konflikter i landet. Det er fantastisk å se UMN sine partnere som arbeider tappert med å løse konflikter, endre holdninger og hjelpe folk å finne fredelige løsninger, sier Joel. Han er opptatt av å sikre at UMNs arbeid holder høyest mulig kvalitet og er takknemlig for at rapporter fra partnerne viser nettopp det.

Når det gjelder de kristne i Nepal, er Joel glad for at mange nepalske kirker har funnet sin egen identitet, snarere enn å ta etter vestlige kirkemodeller.

- Lokale menigheter i Nepal er hele tiden opptatt av å tjene sine fattige naboer og praktisere Jesu eksempel i kjærlighet.

Ho har ein draum

Malati Rai Pandey er ein av fleire i Nepal som har teke initiativ for å skapa endringar i korleis foreldre og andre omsorgspersonar møter borna slik at dei kan få eit godt oppvekstmiljø.

TEKST: ELISHA SHRESTHA / ØYSTEIN ÅDLAND FOTO:

Malati Rai Pandey var i Noreg i mars. Ho var med på HimalPartners inspirasjons-samling og vitja grupper og kyrkjelydar på vestlandet. Malati framstår som ein trygg person. Ho brenn etter å gje born gode oppvekstvilkår og ein betre skulekvardag.

Veks opp utan emosjonell støtte

I Nepal, som i mange andre utviklingsland, veks ofte mindreårige born opp utan eit miljø som gir emosjonell støtte og kreativitet for læring. Både foreldre og omsorgspersoner i t.d. barnehagane kan vera dei som sviktar.

Ofte er korskje foreldra eller tilsette i barnehagar i stand til å gi dei emosjonell støtte eller leggja til rette for læring slik dei

skulle. Dette kan føra til negativ innverknad og tilpassingsvanskar.

Positiv endring

Malati Rai Pandey er ein av fleire i Nepal som har teke initiativ for å skapa endringar i korleis foreldre og andre omsorgspersonar møter borna slik at dei kan få eit godt oppvekstmiljø.

Malati er involvert i Education Horizon Nepal, ein kristen, ikkje-kommersiell organisasjon som samarbeidar med HimalPartner. Organisasjonen arbeidar for at alle born skal få utnytta sitt potensiale.

- Education Horizon Nepal (EHN) vart etablert i 2010 med det som mål å arbeida for positiv endring i kvardagen for borna,

gjennom å dyktiggjera lærarar, organisasjonar, juristar og andre med ansvar for born, seier Malati.

Alkoholisert far

Malati har sjølv kjent på kroppen det mentale stresset der er å veksa opp i ein familie med ein alkoholisert far.

- Far min brukte ofte å komma full heim. Kvar dag var det krangel og fysisk vald mellom foreldra mine. Eg og syskena mine brukte å gøyma oss så far ikkje skulle finna oss. Me vart redde berre av å høyra stemma hans, minnes Malati.

Malati føler at ho har vorte frårøva noko av barndommen på av grunn av faren. Ho ynskjer ikkje nokon den same barndommen

som ho har hatt.

- I leiting etter fred og eit anna liv søkte mor tilflukt i kyrkja då eg sjølv var atten år gammal, minnst Malati.

Alt fell på plass

Malati er fødd i den vesle landsbyen Salghari i Sikkim i India. Ho opplevde alltid at foreldra kjempa for å få endane til å møtast. Før dei vart kristne, var det aldri fred og harmoni i heimen.

- Eg syns at Gud har vore god som no har aust ut over familien min av sin nåde. Eg føler velsigninga over å leva eit meningsfylt liv i Jesu namn. Slik har søskena mine det og, seier Malati.

- Då me tok imot Jesus, fell alt på plass. Far stoppa drikkinga, det vart starten på eit godt familieliv, fortel Malati med eit smil.

Best å vera i lag med born og unge

I ein tidleg fase i livet ville Malati utdanna seg innan naturvitskap. I 2003 kom ho til Katmandu for å studera zoologi og ta ein mastergrad i faget. Etterkvart skjøna ho at naturvitskap ikkje var noko for henne.

- Etter eksamen fekk eg jobb som naturfaglærer, men eg kjende meg ikkje tilfreds med det. Det eg likte best, var å vera i lag med born og ungdom!

Resultatet vart at ho kom inn i arbeidsfeltet med småbarnspedagogikk. I meir enn åtte år har ho vore lærar i sundagsskulen i kyrkja der ho er med, «New Life Church».

Lærte mykje

- Eg har undervist tenåringar, og eg er glad for å få vera dei til hjelp i det dei strir med. I tillegg har eg også familie-undervisning for foreldra til sundagsskule-elevane.

På den eine sida lærte ho om dei psykiske relasjonane mellom foreldre og born, - på den andre sida fekk ho tileigna seg kunnskap om korleis denne sektoren arbeidar.

- United Mission to Nepal (UNM) gav meg høve til å arbeida med utviklingsoppgåver for born, og eg lærte mykje om dette arbeidet, seier Malati.

Ho meiner arbeidet i Early Childhood Education Center (ECEC) og seinare i Education Horizon Nepal har gjeve henne ei ny oppleving av korleis situasjonen er for born i Nepal. Malati har arbeidd i ECEC og var med og starta EHN, som ECEC sin sosiale utviklingsorganisasjon.

Bevisstgjer

- Eg er mor sjølv. Eg har hatt dei bitre opp-

levingane gjennom barndommen min. - No vil eg vera med og gjera folk bevisste på kor viktig det er å investera i gode oppvekstvilkår for eit barn. Det vil vera avgjerande for heile livet, seier Malati engasjert.

I seks år har Malati hatt arbeidet sitt innan

dette arbeidsområdet. Ho føler at ho kanskje er i ferd med å oppfylle draumen sin om at det nepalske samfunnet skal ta ansvar for gode oppvekstvilkår for borna. Ho trur at ved Guds nåde skal ho få sjå draumane sine oppfylte.

FOKUS PÅ LEIK OG DANS

Mange utdanningscenter i distrikts-Nepal har dårlege skulebygningar og mangler undervisningsmateriell. Lærarane har lite utdanning. EHN vil endra dette. Med stønad frå HimalPartner starta EHN i 2013 eit integrert utdanningsprogram for førskuleborn i distriktet Dhading, 30 km vest for Kathmandu. Det omfattar mellom anna eit 18 dagers kurs der lærarane får praktisk trening i å undervisa med leik som metode, tilpassa borna sin alder og utvikling.

Førskulelærar Sarita Bhatta har teke kurset og har lært mykje. Ho ser positive endringar i måten ho møter borna på i klasserommet.

- Tidlegare gav eg mykje skriftleg arbeid, noko som førte til passivitet hjå borna. No er det meir fokus på leik, dans og kreative fag. Borna er glade og det er meir stabilt framføre, seier Bhatta.

Laxman Prasad Khatiwada, rektor på ein barneskule i Dhading, fortel om positive endringar på sin skule etter at staben deltok på kursa til EHN.

- Ein av lærarane våre som var med på 18 dagers kurset, har eit klasserom som er totalt endra. Undervisninga er prega av song og leik, og klasserommet er fullt av borna sine kreative teikningar og figurar. Fråværet har minka og borna trivst godt med dei nye undervisningsmetodane.

knif Trygghet

**SIKRER VERDIER.
SKAPER VERDIER.**

ALL VERDAS gåver og bruksting

Her kan du kjøpa denne fantastiske feiekosten frå Nepal og mykje mykje meir.

Fair trade.

www.allverdas.no

Tlf. 40092745 / 52794833 4244 Nesflaten

GI OSS NAVN

Kjenner du noen som vil ha glede av å få tilsendt *Tibetaneren* seks ganger i året, - gratis?

Gi oss NAVN, ADRESSE, TELEFON-NUMMER OG E-POSTADRESSE.

Gi oss beskjed om du har spurt vedkommende eller om vi skal gjøre det.

Kjøp brukt!

Normisjon har gjenbruksbutikker både på internett og flere steder i landet.

Finn oss på gallerinormisjon.no eller ta turen innom en av våre butikker: Oslo sentrum, Sørumsand, Gjøvik, Sandnes, Akسدal, Askøy, Iveland og Drammen.

Her kan du finne klær, møbler, kjøkkenting, kunst, bøker og barne- og sportsutstyr og mye, mye mer til en rimelig penge!

Ditt kjøp kan gjøre en forskjell for Normisjon!

www.gallerinormisjon.no

Bruktbua Gi & Få i kjellaren i Suldal bedehus

Opningstider:
onsdagar frå kl. 11.00 til 15.00
og kl. 17.00 til 19.00
fredagar frå kl. 15.00 til 20.00

*Kom innom til ein handel eller ein dros!
Vi har kaffi og nysteikte vaflar.*

Alle inntekter går til HimaPartner sitt prosjekt i Nepal:

Håpets hus – dagsenter for funksjonshemma barn.

 HimaPartner

Vi tek imot bruks- og kunstgjenstandar, møbler, leikar og mykje anna.

Kontakt: Kari Ronold,
Salomonskleivo 6,
4237 Suldalsosen

Tlf. – 412 44 043
E-post: karikarielse@gmail.com

Til ettertanke

Hjørnet.

Jeg mottar hver morgen Dagens bibeltekst på e-mail. En avtale med venner om å videreføre til dem Ordet med kommentar betyr at jeg også får bedre struktur på egen bibellesning og fordypning.

I dag, fredag 15. april var Efeserbrevet 2. 1 – 10 hilsenen fra Bibelselskapet.

Det ordet var avgjørende for meg for 50 år siden. Jeg studerte i Hamburg og tok sikte på å bli misjonslege i Bhutan. Men destruktive tanker dro stadig mitt misjonskall i tvil. Var jeg sikker på at jeg kun hadde edle motiv?

Jeg var virkelig plaget.

Jeg betrodde meg til min venn Klaus. Som god tysker kunne han sin Luther og siterte fra Efeserbrevet:

«Det er av nåde du blir frelst. Av tro, ikke av gjerninger. Gud kommer ikke til å trekke dine motiver i tvil. Dra du til Himalaya i visshet om at rekkefølgen er riktig: Du tror, er frelst, døpt og konfirmert. Og du vil gjøre Guds gjerning som følge av troen og tilhørigheten.»

Venner kan ikke vurderes høyt nok.

Vi som har tatt i mot troen, har følgende analytiske oppgave: Hvem er jeg, hva kan jeg bidra med? Kanskje må jeg spørre andre. Men når jeg har fått visshet, må jeg finne meg et «hjørne» der jeg kan gjøre Guds gjerning. Det kan bety et engasjement i hjemlandet - eller langt borte. Det kan bety den store forskjellen for noen mennesker. Kun fantasien setter grenser. HimalPartner har vist at det finnes et utall av slike «hjørner».

Vår tid er urolig. Det blir for mange stadig vanskeligere å være menneske på jorden. Krieger og konflikter, økonomisk uro og miljøkatastrofer kan gi inntrykk av 'de siste tider'. En kirke som må gjenfinne fotfeste under stadige angrep fra indre og ytre krefter kan lett forsterke vår uro. Uansett hvor vi er i Guds universalplan; vårt oppdrag er å gjøre Guds gjerning og holde fast i tilhørigheten.

Og da er vi tilbake til «hjørnet vårt». Det er der vi skal gjøre Guds gjerninger, ikke for å bli frelst, men FORDI vi er frelst.

Jan Ørnulf Melbostad
«Kapellmester» på
sommerstevnet

LIVSLYRIKK

Marita Bjørke Ådland er prest i Slemmestad, mor til tre, medlem i landsstyret og glad i å skriva. Ho er Tibetaneren sin husdiktar. Ho har skrivne eit dikt med utgangspunkt i tema for Sommarstemnet 2016, «Framtid og håp».

Kva håp er?

Ein overfylt båt full av framtidsdraumar.

Eit lite barn som tar sine første skritt.

Ein knapp på ein blom.

Ei natt som går mot dag.

Kva framtid er?

Å stiga i land frå båten.

Å gå dit ein drøymde om.

Å falda seg ut i full blom.

Å vakna til ein ny morgon

med fuglar som syng.

Håpet ber oss inn i framtida.

Framtida ber oss inn i eit håp.

ETTERSENDES IKKE VED VARIG ADRESSEENDRING, MEN SENDES TILBAKE TIL SENDEREN MED OPPLYSNING OM DEN NYE ADRESSEN

Sommerstevnet 2016: Fremtid og Håp

Vi møtes til sommerstevne med landsmøte på Rødde folkehøgskole i Trondheim, 21.- 24. juli. HimalPartners sommerstevne er et familiearrangement. Barbro Høyland Andersen er ansvarlig for barneopplegget dette året. – Og Tore Thomassen kommer, hvis noen lurte på det!

foto Veronika

Barna skal bruke alle sanser

- Barbro, hva kan barna vente seg under årets sommerstevne i Trondheim?

- Vi vil legge vekt på at barna opplever det trygt og kjekt å samles i sine grupper. Vi skal bli godt kjent, leke og ha det gøy sammen. Også barna skal oppleve fellesskap, seg imellom og som deltakere på sommerstevnet. Vi ønsker å bidra til at barna blir engasjert og kjent med HimalPartners arbeid og at også barna skal få "åndelig påfyll" gjennom andakter, bibeltimer og samlinger for dem.

Vi kommer til å synge, leke, lage, smake og ta i bruk alle sanser. Vi skal være både ute og inne, og selvsagt håper vi på herlig sommervær, så vi riktig kan kjenne at vi er på sommerferie!

De eldste barna vil få bibeltimer med Tore Thomassen, mens vi andre som er ledere vil være sammen om bibeltimer for de yngste. Gruppene blir bestemt når vi ser hvordan de som kommer fordeler seg etter alder. Ellers vil hele barnegruppa være samla til noen av aktivitetene og

samlingene. Om kvelden vil det bli tilbud om kveldssamlinger for alle som ikke skal legge seg.

- Hvordan pleier tilbudet for barna å være?

- Det har vært litt forskjellig fra år til år, men jeg vil gjerne trekke fram Alle-sammen-møtene. Det er flott å kunne samles, unge og eldre, store og små til Tore sine hyggelige samlinger!

- Det er utrolig viktig å ha et godt barnearbeid. Det er viktig for de voksne som kommer til sommerstevnet med barna sine, og det er viktig for barna selv. Vi ønsker at flere barnefamilier finner veien til HimalPartners sommerstevne. For mange vil det være avgjørende å vite at de vil møte andre barnefamilier der, og at barna vil trives. Det er vårt mål at sommerstevnet skal være noe hele familien kan glede seg til sammen!

FREMTID
OG HÅP

HimalPartners Sommerstevne
med landsmøte
21.- 24. juli 2016
Rødde Folkehøgskole, Trondheim